

ברכות דף ה

[שם] רבי יוחנן חלש, עאל לגביה רבי חנינא
א"ל חביבין עליך יסורין, א"ל לא הן ולא שכרן, א"ל הב לי ירך, יהב ליה ודיה ואוקמיה, אמאי,
לוקים רבי יוחנן לנפשיה דהא רבי חייא בר אבא חלש ועאל לגביה רבי יוחנן, ואמר ליה חביבין
עליך יסורין, אמר ליה לא הן ולא שכרן, אמר ליה הב לי ירך, יהב ליה ודיה ואוקמיה, וליקום איהו
לנפשיה, אמרי אין חבוש מתיר את עצמו מבית האסורין. רבי אלעזר חלש, עאל לגבי ר"י חזא
דהוה קא גני בבית אפל, גלוייה לדרעיה וגפל נהורא, חזייה דהוה קא בבי רבי אלעזר, א"ל אמאי
קא בבית אי משום תורה דלא אפשרת, שנינו אחד המרבה ואחד הממעיט ובלבד שיכוין לבו
לשמים, ואי משום מזוני לא כל אדם זוכה לשתי שלחנות. אי משום בני דין גרמא דעשיראה ביר.
א"ל להאי שופרא דבלי בעפרא קא בכונא, א"ל על דא ודאי קא בכית, ובכו תרווייהו. אדהכי והכי
אמר ליה חביבין עליך יסורין, אמר ליה לא הן ולא שכרן. אמר ליה הב לי ירך, יהב ליה ודיה
ואוקמיה.

עין אי"ה

לה. ריו"ח חלש, עאל לגבי רבי חנינא, א"ל חביבין עליך
יסורין, א"ל לא הן ולא שכרן. ראוי להבין בדברי קדשם
באמרם "לא הן ולא שכרן". שלא אמרו זה חלילה כמבעטים
ביסורין, אלא תוכן הדבר, לפי שתכלית יסורין של אהבה הוא,
שמי שזכה לפניו ית' שיתעלה במעלות עליונות יותר מטבע
יצירתו, מדכאו ביסורין כדי שע"י הזיכוך יזכה לאותן המעלות
שאינן לפי טבעו, והנה זהו בתורת שכר טוב לטוב לפניו ית'.
אבל הצדיקים הגדולים עבדי ד' באמת ובתמים, אינם רוצים
בשום מעלה ויתרון כלל, כ"א מגמתם לעבוד את השי"ת עבודת
עבד, ואפי' מתנה של השגה גדולה אינם רוצים, כ"א לזכות
ביגיעתם בתורה, מפני שזו היא עבודת השי"ת. וכן העידו' על
קדוש ד' הגר"א ז"ל, שלא רצה בגילויים מן השמים, כ"א מה
שיזכה ביגיעתו בתורה"ק. ע"כ אמרו לא הן ולא שכרן. משו"ה
לא הן, משום שאינם רוצים בשכרן, לזכות שלא ביגיעתם בדרך
עבודה, כי כל מגמתם שתהי' השגתם גופא באה בדרך עבודת
עבד להשי"ת. ע"כ אמר לו הב לי ירך, להורות שאתה רוצה
להיות השלמות באה ע"י מעשי ידיך עצמן בעבודה, לא
ההתעלות שע"י זיכוך היסורין, שהוא מעשי שמים, ואין כאן
עבודת עבד בפועל.